

Voor mijn kind geen barbies

Antroposofisch opvoeden

Steeds meer ouders kiezen tegenwoordig voor een antroposofische opvoeding. Hun kinderen leven met de seizoenen, spelen met lappenpopjes en worden zo min mogelijk gestraft. 'Natuurlijk grijp ik in als mijn kind een ander slaat. "Kan dat handje ook iets liefs doen?" vraag ik dan.'

Martine Chandon Janssens vindt het belangrijk om haar kinderen – zeker de eerste jaren – niet aan te veel prikkels bloot te stellen: 'Geen televisie, geen harde muziek en een zijden mutsje op om ze af te scherpen van onze lawaaierige maatschappij. Verder is het heel belangrijk om je baby te omhullen met natuurlijke stoffen en hem dicht bij je te dragen.'

Nogal bijzondere opvattingen, zou je zeggen. Maar Martine staat er absoluut niet alleen in, merkt ze dagelijks op het door haar opgerichte digitale forum antroposofie en het kind. De afgelopen vier jaar is het platform gegroeid van twintig naar twaalfhonderd leden. Ook het aantal bezoekers van de site is enorm toegenomen. 'Soms heb ik meer dan vijfduizend hits per week.' Grondlegger van de antroposofie was de Oostenrijkse filosoof en pedagoog Rudolf Steiner. Hij stelde dat het leven naast een materiële ook een geestelijke kant heeft. Antroposofie, een heel bewuste manier van leven met de natuur, is volgens Steiner de manier om de spirituele kanten van het bestaan

te doorgronden. In 1919 richtte hij de eerste Vrije School op.

Lichaam en geest

Dat was honderd jaar geleden. Waar komt tegenwoordig al die aandacht voor deze levensstijl vandaan? Veel mensen zoeken nu opnieuw naar manieren om lichaam en geest te verbinden. Ze vieren vakantie in een Tibetaans klooster, laten hun aura lezen, volgen een cursus mandalatekenen, of zijn druk in de weer met geneeskrachtige stenen. Hun kinderen willen ze vooral rust en veiligheid bieden en daar sluit de antroposofie goed bij aan.

Antroposofische kinderopvang is op dit moment dan ook erg in trek, merkt Tessa Dirksen. Ze is bestuurslid van Heemhuys, een overkoepelende organisatie voor antroposofische gastouders. 'We kunnen op dit moment eigenlijk niet genoeg ondernemers vinden die een heemhuys willen openen,' zegt ze. 'Daarom moeten we ontzettend veel ouders teleurstellen.'

In een heemhuys – dat van Tessa in Utrecht heet Asfaleia – worden kinderen 'gekend'. 'We nemen de tijd om

zowel met het kind als met de ouders echt een relatie aan te gaan. Het is hier geen lopendebandwerk, zoals in sommige crèches.'

Het goede voorbeeld

Concreet draait het bij antroposofisch opvoeden om 'voorleven' en 'ombuigen' van ongewenst gedrag. Opvoedkundige Lien Troost: 'Als ouders bij me komen omdat hun kind niet wil luisteren, geef ik meteen aan dat zij een probleem hebben, niet het kind. De ouders zullen hun gedrag moeten aanpassen, het goede voorbeeld moeten geven.' Een stout kind even op de trap zetten, kan volgens Lien overigens wel. 'Maar dan moet de trap een rustplek zijn en geen strafplek,' vindt ze. 'Het gaat erom dat het kind vanuit zijn eigen innerlijk leert beseffen wat goed en slecht is. Het heeft geen zin om dat als ouders af te dwingen.'

Meer lezen?

Kijk op www.antroposofiekind.nl en www.heemhuys.nl.

Aviva Joosting (41) is getrouwd met Thetmar (40). Samen hebben ze drie dochters: Veerle (6), Mirte (4) en Lieke (net 2).

Aviva: 'Ik kom zelf uit een antroposofisch nest en heb vijftien jaar op een Vrije School gezeten, dus ik ben gepokt en gemazeld. Maar het was voor mij niet vanzelfsprekend dat mijn kinderen ook naar een Vrije School zouden gaan. Ik ben overall geweest: op een openbare, een katholieke en een Montessorischool. Maar toen ik de Vrije School hier in de buurt binnenstapte, wist ik meteen: dit is het. Gelukkig had Thetmar, die zelf helemaal geen antroposofische achtergrond heeft, hetzelfde gevoel.'

Antroposofie betekent voor mij: op een heel verantwoordelijke manier met de dagelijkse dingen bezig zijn. En niet alleen met je hoofd, maar ook met je ziel. Wat opvoeden betreft houdt dat in, dat ik heel goed naar mijn dochters kijk om erachter te komen wat ieder van hen precies nodig heeft. De oudste,

Veerle, heeft twee jaar op een gewone crèche gezeten, maar dat ging helemaal niet. Ze had een soort vestingmuur rond zichzelf opgetrokken, waardoor niemand meer contact met haar kreeg. Toen we haar naar een antroposofische peuterspeelzaal brachten, bloeide ze helemaal op.

Zelf ben ik opgegroeid met houten speelgoed. Voor onze eigen kinderen maken Thetmar en ik graag zelf houten of stoffen speelgoed. Ze krijgen geen Barbies. Die dingen zijn zo 'af', daar kunnen kinderen zelf niets meer bij bedenken. De oudste twee willen nu graag televisie kijken, maar vervolgens gaat Mirte dan op haar nagels zitten bijten en Veerle slaapt er niet van. Daarom hebben we de afspraak gemaakt, dat ze twee keer per week een uurtje mogen kijken.

Thetmar en ik hebben een aantal heel duidelijke regels. Ook proberen we een redelijk vast dag- en weekschema aan te houden, omdat de kinderen daarin het best gedijen. Als ze over de schreef gaan, krijgen ze gewoon straf. Alleen noemen we dat niet zo. We zetten ze op de trap met de mededeling: 'Ga jij maar even nadenken.' Dan kunnen ze afkoelen en is er daarna ruimte om te praten.' >

'Wij maken zelf houten en stoffen speelgoed'

*'Mijn dochtertje heeft
een volwassen ziel'*

Martina Boon (37) is getrouwd met Theo (46). Anderhalf jaar geleden werd hun dochter Rebecca geboren. Theo heeft uit een eerdere relatie nog een dochter van zestien, Jorinde. Zij woont ook bij Martina en Theo in huis.

Martina: 'Ik ga ervan uit dat ik mijn dochter niet hoef te 'vormen'. In haar kinderlichaam zit een volwassen ziel, die weet wat ze nodig heeft. Ik kan alleen maar zorgen dat ik de juiste voorwaarden schep, zodat ze op aarde kan worden wie ze is. De antroposofie leert mij om vanuit het hart te leven. Om verstand, emoties en impulsen te integreren. In de opvoeding van Rebecca laat ik me inspireren door de antroposofie, maar ik probeer daarbij wel te voelen wat bij mij, mijn man en ons kind past. Daarvoor is zelfkennis nodig. Rebecca schrokte haar boterham bijvoorbeeld heel snel naar binnen en moest vaak kokhalzen. Hoe ik ook probeerde om rustige eetmomenten te creëren, niets hielp. Ik voelde me als moeder tekortschieten en had het idee dat Rebecca mijn tekortkomingen met snel eten compenseerde. Pas toen ik deze emoties en gedachten onderkende, kon ik ze loslaten. Nu heb ik veel meer begrip voor haar eetgewoonten en ben

ik tijdens de maaltijden veel minder geïrriteerd, waardoor Rebecca vanzelf rustiger is gaan eten.'

Theo: 'We eten thuis biologisch en Jorinde gaat naar de Vrije School. Rebecca draagt wollen, katoenen of zijden kleren. Verder is ons huis ingericht met natuurlijke materialen en staat de tuin vol mooie, wilde planten. Rebecca en ik spelen graag met haar houten speelgoeddiertjes of haar hobbelpaard. En ik vind het leuk om liedjes voor haar te zingen of lekker wild met haar te dansen. Om haar in slaap te sussen, ga ik naast haar bedje zitten en leg m'n hand op haar hoofdje of rug. Onze antroposofische levenswijze levert nog wel eens interessante gesprekken op met de mensen om ons heen, maar ze accepteren het wel. Overigens lopen we niet met een bord 'Wij zijn antroposoof' om onze nek, hoor. En we hebben ook niet de neiging om iedereen te bekeren.'

Suzanne Velzel (31) is getrouwd met Andries (32). Hun zoon Toon is nu bijna acht maanden oud.

Suzanne: 'Ik werk in een antroposofische dagopvang voor kinderen met een handicap. De respectvolle manier van met elkaar omgaan sprak me meteen aan. Wat ik fijn vind aan de antroposofie is de rust die ervan uitgaat. Zo omringen we Toon met speelgoed dat is gemaakt van levende materialen als hout of wol en dat niet van die schreeuwerige kleuren heeft. De televisie en radio staan hier niet aan. Mijn zusje heeft helemaal niets met antroposofie. Haar zoon van tweeënhalf is helemaal gek op zijn Winnie-de-Poeh-piano. Maar als de batterijen leeg zijn, kan hij zichzelf niet vermaken.

Op het antroposofisch consultatiebureau geven ze goede informatie. Ook over het rijksvaccinatieprogramma. Toon is nog niet ingeënt – daar vallen mensen in mijn omgeving wel eens over. "Je wilt toch niet dat je kind ziek wordt?" vragen ze dan. Nee, natuurlijk niet, maar ik wil dat Toon eerst zelf zijn weerstand opbouwt voor we hem eventueel laten inenten.'

Andries: 'Ik voel me minder verbonden met de antroposofie dan Suzanne, maar ik vind wel dat er veel goede dingen in zitten. Kleding van natuurlijke materialen als wol, zijde of biologische katoen zie ik bijvoorbeeld helemaal zitten. Het is dat er een stevig prijskaartje aan hangt, anders zou ik voor mezelf ook alleen maar dat soort kleding kopen.

Ik vind houten speelgoed ook veel mooier dan al die schreeuwerige plastic spullen die iedereen heeft staan. Hout leeft, dat voel je. Toch vind ik lego ook heel leuk. Ik heb nog een hele doos van mezelf op zolder staan. Daar gaan we straks echt wel mee spelen, hoor.'

Toon gaat binnenkort naar een antroposofisch kinderdagverblijf. De sfeer daar spreekt me heel erg aan. Tegelijkertijd wil ik ook praktisch blijven. We moeten er namelijk wel een eindje voor rijden, dus we moeten goed in de gaten houden of dat werkt voor ons.' ■

'Ik wil dat mijn zoon eerst zelf weerstand opbouwt'

TEKST: INGHEB SCHMUTZKOLFF/FOTO'S: JUDITH DENKER